

شماره: ... ۹۲/ف/۶۸۰
 تاریخ: ... ۱۳۹۲/۱۰/۱۷
 پیوست: صلوات

حضرت آیت الله جنتی «دامت برکاته»

دبیر محترم شورای نگهبان

سلام علیکم

بدینوسیله گزارش جلسه ششصد و شصت و سوم مجمع مشورتی فقهی شورای محترم نگهبان مورخ ۱۳۹۲/۱۰/۷ مشتمل بر بررسی قانون ارائه شده به شرح ذیل تقدیم می گردد:

دستور : قانون راجع به حفظ آثار ملی مصوب ۱۳۰۹/۸/۱۲.

در مقدمه باید متذکر بود که شورای محترم نگهبان طی نامه شماره ۶۰۷۶ مورخ ۱۳۶۱/۸/۳ در پاسخ به سؤال شورای عالی قضائی شمول این قانون نسبت به اموال شخصی را خلاف شرع دانسته است و مجمع مشورتی آن را بررسی دقیق نموده نظر خود را نسبت به مواد متعدد آن ابراز می دارد.

ماده دوم : دولت مکلف است از کلیه ...

بررسی : ۱- اطلاق تکلیف به تنظیم نمودن فهرست از جهت این که در بعضی موارد مستلزم بررسی نمودن خصوصیات املاک مردم و تصرف در آن ها - حتی در فرض عدم رضایت مالکین - می باشد خلاف شرع دانسته شد.

۲- فهرست نویسی و قرار گرفتن ملک در مجموعه آثار ملی - ولو در فرض عدم رضایت مالکین - مستلزم پایین آمدن قیمت ملک مذکور و موجب ضرار به ملک افراد می گردد و لذا خلاف شرع می باشد.

ماده سوم : ثبت مال در فهرست آثار ملی ...

بررسی : اطلاق رسیدگی نمودن به اعتراض فرد از جهت شمول نسبت به فرضی که بالاخره جلب رضایت مالک در آن تحصیل نمی شود خلاف شرع دانسته شد.

ماده چهارم : مالک مال غیرمنقولی ...

بررسی : اطلاق الزام به اطلاع دادن از جهت شمول نسبت به اموال غیرمنقولی که مالک شخصی داشته و مالک راضی به اطلاع دادن نیست خلاف شرع دانسته شد.

ماده پنجم : اشخاصی که مالک یا متصرف مالی ...

بررسی : اطلاق عدم ممانعت نمودن از اقدامات لازمه دولت از جهت شمول نسبت به انجام تصرفاتی که مالک شخصی راضی به آن نیست خلاف شرع دانسته شد.

جمهوری اسلامی ایران

مجمع شورتی فقتی شورای نگهبان

بیستین

شماره: ... ۹۲/ف/۶۸۰
تاریخ: ... ۱۳۹۲/۱۰/۱۷
پیوست: صلوات

ماده ششم: عملیات مفصله ذیل ...

بزرگی: اطلاق ماده مذکور و بندهای آن از نظر شمول نسبت به املاک شخصی یا موقوفات که مالک شخصی و متولی شرعی دارند خلاف شرع دانسته شد.

ماده هفتم: اموال منقوله که از آثار ملی ...

بزرگی: دو ایراد مذکور در ماده دوم، در این ماده نیز جاری است.

ماده هشتم: برای هر مال منقولی که ...

بزرگی: ۱- اطلاق الزام به تنظیم معرفی نامه و انضمام عکس به آن از جهت شمول نسبت به اموال شخصی و موقوفات خلاف شرع دانسته شد.

۲- توقف نقل و انتقال بر معرفی نامه خلاف قاعده تسلیط بوده و خلاف شرع می باشد.

ماده نهم: هر کس مالک [مال] منقولی است که ...

بزرگی: اطلاق مشروط نمودن فروختن به اطلاع کتبی دادن به دولت از جهت شمول نسبت به اموال شخصی و موقوفات خلاف شرع دانسته شد همچنین لزوم اطلاع رسانی به دولت در مورد اسم و محل اقامت مالک جدید خلاف احکام اولیه می باشد و قرار دادن مجازات برای خریدار و فروشنده نیز مبنیاً بر اشکالات صدر این ماده دارای اشکال می باشد.

ماده دهم: هر کس اموال منقوله که مطابق ...

بزرگی: اطلاق لزوم اطلاع رسانی به دولت و حق تقدم دولت در ضبط نصف اموال منقوله مورد اشاره در اموال شخصی خلاف شرع دانسته شد.

ماده یازدهم: حفر اراضی و کاوش ...

بزرگی: ۱- اطلاق منحصر نمودن حق حفر اراضی و کاوش برای استخراج در خصوص دولت از جهت شمول نسبت به اراضی موقوفه و اراضی شخصی که مالک یا متولی در آن ها حق تصرف دارد خلاف شرع دانسته شد.

۲- حق داشتن دولت در انجام اقدامات اکتشافیه (ذیل ماده) نسبت به اراضی موقوفه و اماکن شخصی خلاف شرع دانسته شد.

ماده دوازدهم: حفاری اگر فقط برای ...

بزرگی: اطلاق منع از حفاری از جهت شمول نسبت به موقوفات و اموال شخصی خلاف شرع دانسته شد.

ماده سیزدهم: حفاری در اراضی که مالک خصوصی ...

بزرگی: ۱- منع نمودن مالک از حق امتناع از اجازه حفاری در زمینی که ملک او می باشد خلاف شرع می باشد.

۲- اطلاق تعیین نصف اجره المثل زمینی که مالک از آن محروم می‌گردد خلاف شرع می‌باشد بلکه باید مقداری پرداخت گردد که خسارت واقعی را جبران نموده و موجب رضایت مالک گردد.

ماده چهاردهم: در ضمن عملیات حفاری ...

پرسش: انتخاب و تملک نمودن دولت نسبت به بعضی از اشیائی که حیثیت تاریخی و صنعتی دارد در فرضی که کاشف غیردولت می‌باشد خلاف نظرات و فتاوی‌ای فقهاء در باب کنز و نظر مقام معظم رهبری «مدظله‌العالی» (اجوبه الاستفتاءات، ج ۲، سؤال ۸۹۶) می‌باشد. س ۸۹۶: شخصی یک شیء عتیقه‌ای را به فردی در برابر کار و تلاش‌هایش داده و بعد از وفات او این شیء عتیقه از طریق ارث به ورثه او منتقل شده است. آیا آن شیء ملک شرعی آنان محسوب می‌شود؟ و با توجه به اینکه بهتر است این شیء عتیقه در اختیار دولت قرار بگیرد، آیا ورثه او حق دارند در برابر دادن آن به دولت، چیزی مطالبه کنند؟

ج: عتیقه بودن یک شیء منافاتی با این ندارد که ملک خاص کسی باشد و موجب نمی‌شود که از ملکیت مالک شرعی‌اش خارج شود، مشروط بر آن که آن را از طریق مشروعی بدست آورده باشد، بلکه بر ملکیت او باقی می‌ماند و آثار شرعی ملک خاص بر آن مترتب می‌شود و اگر مقررات خاصی از طرف دولت برای حفظ اشیای نفیس و آثار تاریخی وضع شده باشد واجب است در عمل به آن حقوق شرعی مالک نیز مراعات شود و اما اگر آن شخص از طریق غیرمشروع و برخلاف مقررات دولت اسلامی که رعایت آن‌ها واجب است، آن را به دست آورده باشد، در این صورت مالک آن نیست.

ماده شانزدهم: متخلفین از ماده «۱۰» و همچنین کسانی که ...

پرسش: مجازات نمودن و ضبط نمودن اموال مکتشفه در مواردی که شخص در ملک خود کنزی را بدست آورده باشد یا متولی در موقوفه این عمل را انجام داده باشد خلاف شرع می‌باشد.

ماده هجدهم: اشیائی که از آثار ملی محسوب ...

پرسش: عدم اعطاء جواز صدور در فرض امتناع مالک خلاف احکام اولیه شرعی می‌باشد.

ماده نوزدهم: برای تعیین شرائط ...

پرسش: در فرضی که تنظیم نظامنامه بعد از انقلاب اسلامی صورت بگیرد عمل مذکور مستلزم قانون‌گذاری بوده و خلاف اصل ۸۵

قانون اساسی می‌باشد.